

Gurktalbahn

door Simon Geltink, juli 2013

Schrijven heb ik altijd wel leuk gevonden maar je moet wel een idee hebben waar over. Vooral dat laatste ontbreekt bij mij nog wel eens, maar het komt soms voor dat je tijdens je vakantie iets tegenkomt waarover je makkelijk kunt schrijven en voor een machinist is het nog makkelijker als er rails in voor komt.

De Gurktalbahn in Karinthië (Oostenrijk) is zo'n item waarover je makkelijk schrijft en die spoorlijn kwam ik nu tegen tijdens mijn vakantie in 2013. In de gids van de Kärntencard (Karinthiëkaart, een lokaal pasje die je veel korting oplevert en gratis uitjes biedt) kwam ik deze spoorlijn tegen. Deze lag op de route die mijn vrouw en ik namen naar een ander doel en dus maar even gestopt om een ritje te maken.

Het blijkt een smalspoorlijntje te zijn dat ooit onderdeel was van de Gurktalbahn welke liep van Treibach-Althofen naar Klein Glödnitz over een afstand van bijna 29 kilometer door het zogenaamde Gurktal. De spoorbreedte is 760 mm, dit is gemeten naar Bosnische spoorbreedte en deze spoorbreedte is weer ontstaan in de tijd dat Bosnië behoorde tot de Oostenrijks-Hongaarse dubbelmonarchie. In deze tijd zijn er in de bergen veel spoorlijntjes met deze spoorbreedte aangelegd.

Heden ten dage is er van die 29 kilometer nog maar 3,26 kilometer over, de rest is opgebroken. Deze 3,26 kilometer strekt zich uit van Treibach-Althofen naar Pöckstein-Zwischenwassern. Er ligt halverwege een kleine halte (een strook gras met oude bielzen als perronrand) genaamd Hohenholz.

De exploitatie van deze museumspoorlijn ligt in de goede handen van de "Verein Gurkthalbahn-Kärntner Museumsbahn seit 1974" (www.gurkthalbahn.at) en draait volledig op vrijwilligers. De treinen rijden alleen op zondag. Dat heeft een reden en is tevens een van de bijzonderheden van deze spoorlijn. In Treibach-Althofen komt de museumtrein deels op het spoor van de ÖBB te rijden. De ÖBB heeft hier een aansluiting van een aantal fabrieken op het spoornet en met deze aansluiting kruist de Gurktalbahn, ik kom hier nog op terug.

Wij zijn begonnen in Pöckstein-Zwischenwassern (een kerk, drie huizen en een benzinepomp) en aangezien we nog even moesten wachten tot de trein terug was uit Treibach konden we daar rustig even onder de bomen zitten en een beetje rondlopen over het kleine emplacement. Uiteraard was het in Karinthië weer erg warm dus die bomen kwamen goed uit.

Op dit kleine emplacement staan wat oude goederen- en personenwagens, een kleine loods voor het stallen van de locomotiefjes en restauratiewerkzaamheden. Verder een niet gebruiksvaardige waterkolom om water in te nemen; dit laatste gebeurt daarom op een "moderner" manier, gewoon met een tuinslang. Uiteraard beschikt dit stationnetje over een omloopspoor en een perronnetje om in te stappen.

Na een eerste slagje te hebben gemaakt komt om de hoek langs een maïsveld het kleine stoomlocje tevoorschijn met drie rijtuigen aan de haak. Bij binnenkomst moet het locje omlopen en wordt er water en brandstof ingenomen. De brandstof bestaat in dit geval uit hout. De trein bestaat vervolgens uit een zitrijtuig, een restauratierijtuig en een

goederenwagen waarin zich een soort van winkeltje en een kassa voor kaartjes bevinden. De goederenwagen is gelijk ook de enige wagen die langs het perron past en dient dan ook tevens als ingang; het perron is namelijk niets meer dan een houten trapje.

Als het locje aangekoppeld is vertrekken we richting Treibach met een fotostop halverwege in Hohenholz. De spoorlijn slingert zich hier door een mooi landschap en langs het riviertje de Gurk. Ook ligt de spoorlijn ongeveer 25 meter lager dan de ÖBB-spoorlijn van Villach naar Wenen, behalve in Treibach waar de spoorlijnen op dezelfde hoogte liggen.

Na een ritje van ongeveer 20 minuten komen we bij Treibach en met een snelheid van ongeveer 20 kilometer per uur merk je dat het kleine locje toch wat moeite heeft om de heuvel op te rijden. In Treibach loopt het smalspoor een stukje samen met het normaalspoor van het ÖBB-raccordement en zie ik een tweetal wissels die speciaal voor dit stuk zijn gebouwd. Om te voorkomen dat treinen op de smalspoor/normaalspoor-wissels ontsporen is een van de wissels vergrendeld. Omdat de ÖBB het raccordement maandag t/m zaterdag bedient is nu ook duidelijk waarom de museumtrein alleen op zondag rijdt.

Nadat we in Treibach zijn aangekomen wordt het locje afgekoppeld en omgereden. Ondertussen lopen de diverse reizigers gewoon tussen de sporen alsof het de normaalste zaak van de wereld is. En wij kopen iets te eten en te drinken in het "buffetrijtuig".

Als het weer tijd van vertrek is komt iedereen weer aan boord. Ik raak in gesprek met een vrijwilliger. Nadat ik verteld heb waar ik vandaan kom en wat ik doe, gaat de gehele terugweg eigenlijk over datgene wat "Eisenbahner"

met elkaar te bespreken hebben: hoe werken ze in Nederland en Oostenrijk bij de spoorwegen. De terugreis is dus ook snel voorbij en als we uitstappen neem ik afscheid van deze vrijwilliger. Mijn vrouw en ik vervolgen onze route naar ons eigenlijke doel, een kort maar leuk ritje achter ons latend.

Einen schönen grüss aus Kärnten,
Simon Geltink